

บันทึก

เรื่อง การจดทะเบียนมูลนิธิต่างประเทศตามกฎหมายไทย

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ สร ๑๐๐๑/๔๕๕๘ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๒ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับประเด็นข้อกฎหมายว่า มูลนิธิเอกชนต่างประเทศที่เข้ามาดำเนินกิจการในราชอาณาจักรไทย เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลไทยนั้นจำเป็นต้องจดทะเบียนมูลนิธิตามกฎหมายไทยหรือไม่ โดยมีข้อเท็จจริงว่า กรมวิเทศสหการได้รายงานว่า ในปัจจุบันนี้มีมูลนิธิต่างประเทศหลายแห่งได้เข้ามามีกิจกรรมในประเทศไทยและมีมูลนิธิต่างประเทศบางมูลนิธิได้ติดต่อขอเข้ามาดำเนินกิจการในประเทศ เช่นมูลนิธิ Friedrich Naumann Stiftung ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน โดยเสนอขอทำบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding) กับรัฐบาลไทย เพื่อเป็นหลักการในความร่วมมือที่มูลนิธิดังกล่าวจะให้แก่ส่วนราชการต่าง ๆ ของไทย ทั้งนี้ เพื่อที่มูลนิธิดังกล่าวจะได้สิทธิพิเศษตามที่กำหนดในมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๑๗ เช่น การอำนวยความสะดวกและการยกเว้นภาษีบางประการแก่เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิที่จะเข้ามาปฏิบัติงานในประเทศไทย รวมทั้งการชดเชยภาษีสำหรับวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มูลนิธิจะนำมาใช้ในสำนักงาน และโครงการที่ให้ความช่วยเหลือด้วย

ในการพิจารณาจัดทำบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือกับมูลนิธิต่างประเทศนั้น กรมวิเทศสหการได้ถือปฏิบัติด้วยความรอบคอบและรัดกุมก่อนมีการลงนามในบันทึกความเข้าใจดังกล่าว โดยได้หารือและจัดประชุมในระหว่างหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง สำหรับในกรณีนี้คือการจัดทำบันทึกความเข้าใจกับมูลนิธิ Friedrich Naumann Stiftung นั้น กรมวิเทศสหการได้หารือกับกระทรวงมหาดไทย และได้รับแจ้งว่ามูลนิธิต่างประเทศที่จะเข้ามาดำเนินการในประเทศไทยจะต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย โดยมูลนิธินั้นจะต้องไม่มีวัตถุประสงค์ทางการเมือง

ในเรื่องนี้ กรมวิเทศสหการพิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องการจดทะเบียน มูลนิธิต่างประเทศตามกฎหมายไทยนี้ เป็นประเด็นข้อกฎหมายที่จะต้องมีการพิจารณาตีความว่า มูลนิธิต่างประเทศจำเป็นต้องจดทะเบียนมูลนิธิตามกฎหมายไทยหรือไม่ จึงได้มีหนังสือถึงสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับประเด็นข้อกฎหมายดังกล่าวนี้ด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้วมีความเห็นดังต่อไปนี้

ในขณะนี้ยังไม่มีกฎหมายใดบังคับให้มูลนิธิเอกชนต่างประเทศที่เข้ามาดำเนินกิจการในราชอาณาจักรไทยต้องจดทะเบียนตามกฎหมายไทย หรือต้องจัดตั้งขึ้นให้เป็น “นิติ

บุคคลด้วยรัฐบาลให้อำนาจ” ตามมาตรา ๘๕^๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และตาม
กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา ๙๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลง
วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๐ ซึ่งเป็นกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับการจดทะเบียนและการดูแลตรวจตรา
มูลนิธิ ฯลฯ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ถ้าทางราชการจะมีเหตุผลพิเศษในด้านอื่น
เพื่อจะได้ทราบการดำเนินงานของมูลนิธิต่างประเทศหรือเพื่อการอื่น ก็อาจพิจารณาทำความเข้าใจ
กับมูลนิธิต่างประเทศหรือตรากฎหมายขึ้นเป็นพิเศษเพื่อการนั้น ๆ ก็ได้

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

รองเลขาธิการ ฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๒๒

---

^๑ มาตรา ๘๕ มูลนิธินี้จะจัดตั้งขึ้นเป็นนิติบุคคลด้วยรัฐบาลให้อำนาจเช่นนั้นก็ได้

อนึ่ง ภายในเวลาสิบสี่วันนับแต่รัฐบาลได้ให้อำนาจแล้ว ให้เสนอบัญชีเป็นเจ้าหน้าที่จัดการ
ให้เก็บใจความแห่งข้อสำคัญของมูลนิธินั้นโฆษณาในราชกิจจานุเบกษา